

RELATIE AARDS LEVEN - HIERNAMAALS

29 augustus 1975

Goedenavond vrienden. Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar, denk dus zelf na over alles wat wordt gebracht. Ingevolge onze afspraak met het bestuur zullen wij deze avond het onderwerp behandelen dat voor de 15e was gevraagd, terwijl vrijdag a.s. een onderwerp van uw keuze ter sprake kan komen. Ik behandel dus voor u de:

RELATIE AARDS LEVEN - HIERNAMAALS

Wanneer je hierover wilt spreken kun je vele kanten uit. Eenvoudig kun je echter reeds het volgende zeggen: De mensen op aarde schijnen te denken "voor wat hoort wat" en zien daarom het hiernamaals vaak als een oord waar je beloond wordt voor al het goede wat je op aarde hebt gedaan. De werkelijkheid ligt anders: Wanneer je leeft vorm je je een persoonlijkheid. Het is deze persoonlijkheid die voortbestaat. Daaraan zijn vele zijden die je niet zo gemakkelijk met je verstand kunt beredeneren. U gelooft bv.. Maar wat gelooft u werkelijk? U volgt een bepaalde belijdenis of stelt mogelijk dat u niets gelooft. Maar hoe staat het diep van binnen in uw onderbewustzijn? Door conditionering bent u de kant uitgegaan met uw denken van een bepaald godsgeloof, een bepaald oordeel omtrent goed en kwaad en wat dies meer zij. Een deel daarvan is zó sterk met uw persoonlijkheid verweven dat u dit nimmer geheel en werkelijk terzijde zult kunnen stellen. Dit zijn dan de maatstaven die u zichzelf in het leven stelt. Kosmisch gezien is er niemand die uitdrukkelijk stelt dat dit wel goed en dat geheel niet goed is.

Op het gevaar af dat u meent dat ik wens te behoren tot Nederlands hoop in bange dagen wil ik opmerken dat - ondanks de kerkelijke opvattingen die daaromtrent worden verkondigd - het er werkelijk niet veel aan toe doet in hoeveel bedden je ooit gelegen hebt en met wie. Maar wanneer je ook maar eenmaal in je leven in een bed hebt gelegen, alleen of met een ander, op een wijze die volgens jouw gevoel verkeerd is, dan zit je daarmee ook in het hiernamaals in de knoop. Het is dus zuiver een kwestie van jezelf: wat ben je, wat denk je, wat zijn je maatstaven? Niet: wat beredeneer je, maar wat is diep in jezelf je geloof, je conditionering? Want dit bepaalt hoe je werkelijk over jezelf denkt en bepaalt ook hoe je - na de overgang - over jezelf begint te denken in verband met de sferen en de kosmos.

Maar dit is wel zeer vereenvoudigd. Wanneer dit alles met een enkel stoffelijk leven voor elkaar zou komen zou de situatie inderdaad nogal simpel liggen. Maar u hebt mogelijk vele malen geleefd. Het is mogelijk dat uw huidige incarnatie uw eerste bestaan in menselijke vorm voor u betekent. Wat niemand op zal vallen zodat het voor de betrokkenen geen reden is om zich te schamen, zelfs wanneer zij dit bewust weten. Anderen zijn mogelijk reeds aan hun 500e incarnatie als mens toe, zodat voor hen kan gelden: lang geleefd en weinig geleerd. Alle mogelijkheden daartussen zijn onder de mensen regelmatig vertegenwoordigd. Maar uit hetgeen u vroeger geweest bent, hebt u bepaalde emoties overgehouden, een zekere gerichtheid gekregen. Wat erop neer komt, dat u bepaalde voorkeuren hebt, bepaalde denkbeelden en vormen van kennis sneller opneemt en aanvaardt, andere zaken niet zult leren, of andere denkbeelden zonder meer zult verwerpen, zonder te beseffen dat die verwerping niet bepaald redelijk is. Vroegere levens kunnen betekenen, dat u in uw huidig bestaan voor bepaalde zaken zeer gevoelig bent, terwijl andere zaken van gelijk belang aan u ongemerkt voorbij schijnen te gaan.

Wanneer uw huidige lichaam wordt gevormd in de moederschoot, is uw persona reeds aanwezig, vormt dit stoffelijk voertuig binnen bepaalde normen mee. Op grond daarvan is reeds voor de geboorte sprake van een zekere stoffelijke conditionering. Denk niet dat wanneer je in een bepaald gezin zult worden geboren en een bepaalde opvoeding doormaakt, daardoor alleen zal

worden bepaald hoe je in God gelooft en op welke wijze je oordelen zult over wat goed is en wat kwaad moet zijn. Eerder zul je kunnen stellen dat je voor bepaalde argumenten en scholingen zeer gevoelig bent en deze zonder meer in je gehele persoonlijkheid opneemt terwijl andere argumenten eindeloos herhaald kunnen worden, pogingen tot conditionering lange tijd kunnen aanhouden zonder dat zij op u enige werkelijke indruk kunnen maken. Het is deze persoonlijkheid, deze geest, die over gaat, compleet met alle opgedane ervaringen. Het is deze persoonlijkheid, die bij elke confrontatie met geestelijke werelden steeds weer zal moeten afrekenen met zichzelf en alles wat het ik in eigen wezen als onaanvaardbaar ondergaat. Op aarde ben je voortdurend bezig te veranderen om "beter" te worden. Maar in feite bestaat beter niet in deze zin. Wat jammer is voor allen die menen dat zij het ideale wereldbeeld, de ideale politiek of het ideale geloof hebben uitgevonden, maar ook daarin bestaat beter niet werkelijk. Ons bestaan kan verdeeld worden in aanvaardbare en niet aanvaardbare zaken. Aanvaardbaar is al datgene wat wij zijn met het geheel van ons wezen en doen in overtuiging van de juistheid van ons gedrag enz. Wat evenzeer geldt voor de koppensneller als voor de pastoor, de z.g. zondaar en de z.g. heilige. Want dit is een regel die voor allen gelijkelijk van kracht is.

Iets anders is de voorstelling die mensen zich plegen te maken van het hiernamaals. Wanneer u gelooft in een voortbestaan na de dood, zult u ook een bepaalde voorstelling in u dragen van de "hemel" en de "hel".... Gelukkig worden dergelijke beelden minder beslist en zeker in deze tijd, waardoor meer mogelijkheden tot aanpassing voor de overgegang aanwezig zullen zijn. Maar wanneer je overgaat, is de voorstelling die je op aarde had het beeld waarop je je voorlopig zult oriënteren. Wanneer je de relatie tussen het aardse bestaan en het hiernamaals uit wilt drukken is dit volgens mij een zeer belangrijk punt. Het voorstellingsvermogen van de mens plus zijn totale - ook onbewuste - emotionele gerichtheid t.a.v. zichzelf en de wereld bepaalt de reeks belevingen die hij in de eerste tijd na de overgang door zal maken. Zekerheden zijn hierbij vaak eerder een belemmering bij het vinden van geluk dan een hulpmiddel.

Neem bv. geloof. Vraag: Is er een juist geloof? Antwoord: Veel mensen zeggen hier zonder meer ja zonder te beseffen dat de juistheid van een geloof voor hen is gelegen in het feit dat zij de stellingen van anderen en hun verklaringen niet kunnen aanhoren zonder daarmee innerlijk een harmonie te ervaren. In feite bestaat er geen feitelijk juist geloof op aarde. Er is voor de mens alleen maar sprake van een geloof wanneer hij in een reeks stellingen, hoe willekeurig ook op zich, een eigen relatie tot God kan vinden. Helaas is voor velen geloven zoiets als proberen een levensverzekering afsluiten voor het hiernamaals door op aarde eigen bewustzijn en rede af te sluiten. U zult begrijpen dat dit laatste zinloos is. Er is natuurlijk een kosmische kracht die men god kan noemen. Ik geloof inderdaad aan een persoonlijke god. Er zijn zelfs volgens mijn ervaren hogere entiteiten die men engelen of goden zou kunnen noemen. Maar als mens en geest is het niet belangrijk dat je deze zaken zonder meer en zonder eigen ervaren als waar aanneemt. Het is belangrijk dat u leeft op een wijze die u in uzelf als juist erkent. Want dat is de maatstaf voor zowel de waarde van uw stoffelijke bestaan als voor uw beleving van het geestelijk zijn. Wij hebben nu eenmaal een persoonlijke benadering t.a.v. het gehele bestaan en al het bestaande. Zolang wij in onze daden en gedachten trouw blijven aan onszelf zullen wij geen schuldbewustzijn, geen zelfveroordeling kennen. Na de dood kan schuldbewustzijn je een groot nadeel bezorgen. Het betekent immers dat je op een bepaalde wijze niet in je hemd wilt of durft te staan voor anderen, het zal voor de meesten ook betekenen dat zij alles zullen doen om te voorkomen dat anderen weten wie en wat je bent. Wanneer je na de dood niet de gelatenheid op kunt brengen om te zeggen: zo ben ik nu eenmaal en ik zal er mee moeten leven, wat anderen ook zullen zeggen, denken of doen, wordt het bestaan in het hiernamaals voor jou wel heel erg onplezierig.

Elke mens kent ook zijn eigen fantasieën en dromen. Hoeveel mensen zijn op het ogenblik bv. niet bezig om zich reeds tijdens hun stoffelijk bestaan een huisje te bouwen in zomerland? Er zijn er zelfs die al bezig zijn een tweede woning op het platteland voor zich in de geest te ontwerpen, geheel in overeenstemming met de heersende mode. Wat doet men dan in feite? Men bouwt zich een voorstelling op die in zekere mate beantwoordt aan hetgeen men is en wil, een wereldje dat niet echt bestaat maar dat voor het ik een uitdrukking wordt van rusten in het

hiernamaals. Wanneer men overgaat heeft men in feite deze gedachten en dromen en verder niets. Je kunt nu eenmaal geen huizen bouwen in de sferen. Je kunt daar zelfs niet op een pijnlijke wijze tegen een steen aanlopen, tenzij je gelooft dat er een steen is. Bij de z.g. aardgebonden zien wij dit soms heel sterk tot uiting komen in relatie tot de materie: zij lopen door muren heen, eenvoudigweg omdat zij niet beseffen dat die muur er werkelijk is. Soms denken zij dat er wel een muur bestaat zelfs al is die stoffelijk niet aanwezig en worden daardoor dan in hun vrijheid van bewegen belemmerd. Proberen zij door die muur heen te lopen dan stoten zij hun stoffelijk eveneens niet meer bestaande hoofd op een voor hen toch werkelijk pijnlijke wijze.

Mogelijk lijkt u dit een beetje dwaas vanuit uw stoffelijke wereld maar toch is dit de waarheid. Want wat wij denken op aarde zal na de dood de wereld uitmaken waarin wij menen te vertoeven. Dit houdt in dat al onze lievelingsdingen uit de materie in de geest bij ons kunnen zijn wanneer wij maar voldoende voelen dat deze bij ons behoren en deel uitmaken van ons denken. Alle schoonheid die wij in de stof ervaren hebben zal tijdens de zomerlandperiode voor een geest terugkeren, te vinden zijn in een vaak meer ideale vorm. Wat betekent dat alle kosmische verbondenheid die men op aarde, al was het maar voor een enkel ogenblik, beleefde, een rol zal blijven spelen in de geest en voor het ik daar een relatie zal vormen met het gehele Al op een meer blijvende en gewoonlijk beter te beheersen basis.

Een geloof heb je op aarde dus in feite niet nodig, wel een gevoel van verbondenheid, een wereldvoorstelling en de wil aan deze voorstelling steeds weer naar beste weten te beantwoorden. Daarom vind ik de op uw wereld vaak gehoorde stelling dat men een bepaald geloof moet aanhangen om zalig te worden, dwaas, al zijn er ook nog zoveel mensen die juist dit beweren. Het is zeker niet zo dat men eerst een bepaald geloof moet aanhangen om in het hiernamaals gelukkig te kunnen worden. Maar wel is het waar dat een contact met de totaliteit voor mens en geest eerst dan ontstaat wanneer men op grond van innerlijke gevoelens het schijnbaar onredelijke kan aanvaarden als voorlopige waarheid. Wat dan echter weer zuiver persoonlijk is en niets met een bepaalde formulering te maken heeft.

Een groot aantal mensen meent ook dat het zeer belangrijk is iets na te laten op de wereld. Maar wees nu eens eerlijk: wat gebeurt er wanneer je goederen nalaat op uw wereld? De staat pakt het grootste deel ervan, geeft het aan van Doorn die er weer een hotel mee kan huren en de rest kunt u zelf invullen. Goederen verzamelen en nalaten na je dood heeft dus weinig zin. Mogelijk meent u dat het belangrijk is wijsheid aan de mensheid na te laten. Maar hoe weet je of het werkelijke wijsheid is en geen waanbeeld? Ook dat weet je niet zeker. Je kunt alleen maar als mens met zekerheid stellen: Ik ben een mens, leef op aarde en heb door mijn wezen en vorm de behoefte niet alleen te staan. Ik ben deel van een geheel en moet een geheel daarom ook ervaren. Wat ik zelf ben moet ik in dit geheel inbrengen. Dus niet wat een ander zegt dat ik moet zijn en niet de waarheid die eenieder zegt dat ik zou moeten verkondigen, maar gewoonweg datgene wat in mij bestaat en voor mij het meest waardevol is. Omdat ik mens ben dien ik te leren het meest waardevolle van mijn wezen te delen met de wereld. Want door dit met de wereld te delen maak ik het voor mijzelf meer concreet, voel ik mij meer verbonden met de wereld en zal mijn bestaan richting, zin en betekenis voor mij verkrijgen. Zodra dit het geval is, is dit vastgelegd in het ego. Wanneer je dan overgaat en komt in de werkelijkheid die u het hiernamaals pleegt te noemen, zult u juist door die kwaliteiten en eigenschappen verder kunnen leren en verder kunnen leven op harmonische wijze.

Soms denken de mensen wel eens wat bekrompen. Men heeft ons bv. wel eens gevraagd: Wanneer nu iemand erg veel belangstelling heeft voor sociale wetenschappen, kan deze dan zijn studie in het hiernamaals voortzetten? Ik geef toe dat er persoonlijkheden zijn die iets dergelijks proberen, al beschouwen wij hen, om het beleefd uit te drukken, als wat geretardeerd. Want wie in de geest bewust de wereld gadeslaat komt al snel tot de conclusie dat het grootste deel van de sociale wetenschap geen wetenschap is, daar het, geestelijk gezien, voor een mens altijd veel belangrijker zal zijn wat hij innerlijk beleeft en wat hij innerlijk is, dan zijn uiterlijke omstandigheden te verbeteren. Anderen vragen of men een medische studie aan onze zijde

voort kan zetten. Er zijn inderdaad entiteiten die dit doen. Maar hun studie zal al snel eerder gericht worden op een harmonisch maken van de gehele persoonlijkheid dan op het genezen van tijdelijke gebreken waarop de geneeskunde in uw dagen toch grotendeels stoelt. Veel is mogelijk en vele oude gewoonten blijven in de geest bestaan, vooral wanneer men weer contact opneemt met de stofwereld. Ik ken een goede en hoge geest die, vroeger pastoor geweest zijnde, het zelfs nu nog niet na kan laten om bij een eventueel doorkomen door een medium wat te preken. Maar deze entiteit beseft reeds dat deze wijze van zich uitdrukken en deze neiging tot een bepaald stemgebruik in feite een beroepsdeformatie is. Hij beseft echter dat het bij een benaderen van de wereld van de mensen voor hem vaak onmogelijk is zijn kennis en gevoelens anders tot uiting te brengen dan in de termen van een bepaalde terminologie. Mensen menen dat een dergelijke geest mogelijk is blijven stilstaan. Dit is niet juist. De vorm van uitdrukken is niet gelijk aan de inhoud. De entiteit in kwestie hield reeds op zich herder, pastores, te voelen op het ogenblik dat hij overging, ofschoon hij gelijktijdig besepte dat het vrome deel van zijn gemeente voor het merendeel uit schaapskoppen bestond. Zijn conclusie die mogelijk voor sommigen van u onaangenaam klinkt, was: herder zijn onder de mensen is in feite een meerwaardigheid pretenderen die je innerlijk beseft niet werkelijk te bezitten. Het gevolg is dat je steeds weer meent leiding te moeten geven aan anderen, ook in zaken die je niet werkelijk kunt begrijpen, zodat je jezelf, ook t.a.v. eigen mogelijkheden en noodzaken voortdurend pleegt te misleiden.

O, ik heb niets tegen dit beroep. Het is op aarde nu eenmaal zo dat dergelijke mensen er ook moeten zijn, zo goed als directeurs, staatslieden, generaals, allen functies die ik niet bepaald noodzakelijk of bewonderenswaardig acht vanuit mijn geestelijk standpunt. In uw maatschappij zijn overigens anarchisten, mensen die roven en aanslagen verrichten, al even noodzakelijk. Zonder hen kan de wereld zoals die nu is eenvoudig niet meer functioneren. Stel nu eens dat er opeens geen enkele misdaad zou gebeuren. Er ontstaat werkeloosheid bij de politie, maar daardoor ook bij degenen bij wie zij plegen te kopen. De industrie die uniformen maakt kan het niet meer bolwerken. Meer werkeloosheid. Advocaten komen ook steeds meer zonder werk en hebben nu de mensen eerlijk worden hun dure studie voor niets volbracht. Rechters kunnen hun hoge salarissen niet meer waarmaken, het ministerie van justitie verdwijnt enz. U leeft in een maatschappij met een wonderlijk evenwicht, waarin misdadiger en agent nodig zijn, waarin ook een herder noodzakelijk is om het wankle evenwicht in stand te houden.

Maar daar herders hoge geestelijke pretenties plegen te hebben, zullen zij voor bewustwording in ieder geval moeten begrijpen dat zij niets bijzonders zijn en alleen maar dat kunnen zijn wat elke bewuste mens voor zijn medemensen dient te zijn: Iemand, die bereid is naar anderen te luisteren en die anderen zo nodig te helpen naar beste vermogen. Iets dergelijks is echter voor elke mens van het allerhoogste belang: het betekent contact met anderen, communicatie. Want elke medemens omvat, zoals jijzelf, een deel van de totaliteit. Wanneer je met een ander een reëel contact maakt, kom je daardoor ook dicht bij de totale werkelijkheid te staan. Op aarde wordt dit versluierd door allerlei uiterlijkheden, maar kom je in het hiernamaals dan blijkt een dergelijk contact een werkelijk kosmische waarde te bezitten. Het kan dan niet zonder meer worden uitgedrukt als een beseffen van en reageren op een enkele persoon. Het is eerder een beleven van de totaliteit in een andere persoon waardoor je dicht bij een goddelijke werkelijkheid komt te staan. Wij noemen dat dan hogere bewustwording, spreken over het hierdoor sneller overgaan naar een andere sfeer. Maar de indeling van het hiernamaals is weer een zuiver menselijke benadering. Wat de werkelijkheid is?

Er is maar één wereld. Maar je moet die wereld ook kunnen zien en ervaren en beleven. In die wereld moet je steeds proberen alles te zien tot de grens van je huidige mogelijkheden en gezichtsvermogen. Hoe ik dit bedoel? Wel, neem nu eens de vele mensen die zich erg druk maken over alles wat er bv. in Brazilië gebeurt of elders. Deze zien vaak niet wat er in hun eigen land, ja, in hun eigen omgeving zich afspeelt. Dergelijke mensen zijn eigenlijk wat dom en zullen het geestelijk dan ook niet bepaald ver kunnen brengen voor zij hun wijze van wereld beschouwen wijzigen. Beseft je wat er in je eigen omgeving aan de hand is en ben je niet blind voor alles wat elders gebeurt, dan voel je samenhangen aan, erken je antithesen en

overeenkomsten, besef je waar je wezenlijk invloed kunt hebben en waar niet. Dan ga je als vanzelf leven in een wereld die groter is, juist door je vermogen essentie en samenhangen te overzien.

Voor het hiernamaals geldt: hoe meer je in staat bent het geheel van je leven te erkennen als deel van een patroon, zonder daarbij je eigen bestaan en je persoonlijke waarden en belevingen uit het oog te verliezen, hoe eerder je tot een hoger bewustzijn een hogere sfeer zult gaan behoren. Om het simpel te stellen: je verkrijgt zo een hoger geestelijk IQ., waardoor je meer kunt begrijpen, overzien en opnemen dan anderen. IQ. is iets waar mensen zich ook al vaak op doodstaren. Ik heb iemand horen zeggen: wanneer ik een IQ. heb van 160 op aarde, zal ik dan in de sferen niet tot de grotere wijzen behoren? Maar dat is niet afhankelijk van je gemeten intelligentie, maar eerder van de vraag wat je met je vermogens doet.

Mijn persoonlijke ervaring met de overgang van dergelijke mensen is dat zij maar al te vaak geneigd zullen zijn eigen inzichten zonder meer van toepassing te verklaren voor al het andere. Met het gevolg dat zo iemand aanneemt zich niet gemakkelijk te kunnen vergissen en zo zijn eigen vergissingen gaat zien als het werkelijke beeld van zijn wezen en zijn wereld. Wat na de dood betekent dat je gaat leven in een waanwereld waarin de kosmische werkelijkheid voor jou maar een zeer beperkte rol speelt. Want je zult dan weigeren iets als juist en werkzaam te beschouwen, wanneer het niet behoort tot eigen ervaring en past binnen eigen redeneringen. Voor de relatie tussen bestaan in de geest en bestaan in de stof is IQ. dan ook meestal van weinig belang. Ik heb idioten meegemaakt die in onze wereld zeer snel tot een hoog bewustzijn kwamen en aan de andere kant hooggeleerde heren afgehaald die, ondanks al mijn moeite, nog steeds blijven spartelen aan de grenzen van zomerland omdat zij in de lichtende werelden niemand kunnen vinden die hun hoog-geleerdheid wil erkennen. Je kunt niet zeggen dat verstand of gevoel bepalend zijn voor je leven in het hiernamaals. Je kunt alleen zeggen dat hetgeen je doet met hetgeen je hebt en de wijze waarop je daarmee reageert op het zijn, bepalend zal zijn zowel voor je geestelijk beleven in de stof als voor je bestaan na de dood.

Laat mij nu eerst eens vragen of u commentaar hierop hebt.

Vraag: Is dit alles niet een kwestie van uitstraling?

Antwoord: U vraagt in feite nu of het kenmerk niet bepalend is voor de persoonlijkheid terwijl de persoonlijkheid zelf noodzakelijk is om dit kenmerk te veroorzaken. De uitstraling van 'n persoonlijkheid is het resultaat van de harmonische of disharmonische waarden die in de persoon bestaan. Als zodanig is de uitstraling van belang voor iemand, die daaraan wil zien wat en wie een wezen op een bepaald ogenblik is, zowel in de stof als in de geest. Maar de persoonlijkheid kan wel zijn uitstraling veranderen en de uitstraling kan nooit de persoonlijkheid veranderen. Is dit voldoende?

Vraag: U hebt alles belicht vanuit de aarde naar een hiernamaals. Maar ik wilde graag ook de continuïteit zien, dus in de geest zijn, dan terugkeren tot de stof en weer tot de geest, het steeds weer opvatten van de draad en alles wat er dan veranderd is. Het proces dus.

Antwoord: Er verandert op aarde in feite niet veel buiten de vormen. De menselijke realiteit bestaat vanuit geestelijk standpunt nog steeds als voordien en ligt nog altijd dicht bij de mentaliteit van de hollenmens ook al heeft men nu machines enz. Wanneer je in de geest leeft zie je dan ook het terugkeren naar de stof niet als het opvatten van een draad. Integendeel: je ziet het eerder als een pogen een steek op te halen die je in geest of stof voordien hebt laten vallen. Zolang je in de geest voortdurend contact hebt, vrede en geluk kent, heb je geen redenen om te incarneren in de stof. Eerst op het ogenblik dat je die harmonie niet meer kent, dat je a.h.w. vastloopt in je kontakten, zodat alles steeds meer tot een voortdurende herhaling van het bekende zonder meer wordt, verliest het bestaan in de geest zijn smaak voor je. Wie een jaar lang zich alleen met kaviaar heeft moeten voeden, zal blij zijn wanneer hij de kans krijgt eindelijk weer eens bruine bonen te eten. Zo gaat het ons in de geest dan ook. Wij gaan dan terug naar de stofwereld, niet alleen maar om weer iets anders te kunnen beleven, maar vooral

ook om de tekorten die je beletten verder te gaan in de geest op te heffen. Ik heb mijn onderwerp zoveel mogelijk vanuit de stof benaderd omdat dit volgens mij voor u het meest begrijpelijk en dus ook het belangrijkste is.

Vraag: Maar dan krijg ik het gevoel dat het bestaan in de stof een soort onderwijsinstelling is....

Antwoord: Dat klopt dan ook wel enigszins gezien vanuit een geestelijk standpunt. Maar het is dan wel een bijzonder progressieve soort van onderwijs, daar niemand je zegt wat je moet leren en hoe je het moet leren. Je moet a.h.w. zelf maar leren dat je leren moet. Wat een antiautoritaire ontwikkelingsmogelijkheid betekent. Denk niet dat dit een dwaze benadering is: een kind dat niet gedwongen wordt zal op een gegeven ogenblik toch willen leren lezen, wanneer het ontdekt dat anderen dit ook doen en dat je hierdoor van alles te weten kunt komen. Wanneer wij naar de stof teruggaan dan is dit voor ons vooral een mogelijkheid beter te leren begrijpen en hanteren wat wij zelf zijn. Ik geloof dat het innerlijke proces, dat zich in stof en geest afspeelt, zover je dit een leerproces zou mogen noemen, voornamelijk een proces is van zelferkenning. Wat ons tot filosofie brengt, waarbij ik de vaagheid niet vermijden kan: Wanneer je deel bent van de eeuwigheid, kun je nooit werkelijk meer of minder worden dan je bent, omdat je werkelijke bestaan tijdloos is en dus ook geen ontwikkeling kent. Maar zolang je je bestaan in tijd ervaart, ben je je nog niet bewust van het geheel dat je bent.

Zolang je jezelf nog niet kent en nog niet volledig waar hebt gemaakt met alles wat je in jezelf voelt als mogelijkheid, heb je geen vrede met het leven en jezelf. Je kent geen blijvende vrede en voelt je steeds weer genoopt tot actie. Wanneer je nu steeds een stukje meer van je werkelijke ego waar kunt maken zul je je gelukkig gevoelen. Je zult dan in de sferen blijven leven daar je steeds verder kunt gaan op het pad van de zelferkenning. Maar op het ogenblik dat je jezelf in de sferen niet verder meer waar kunt maken kom je in een toestand van frustratie te verkeren. Dan zul je elke uitweg aanvaarden die je de mogelijkheid geeft aan deze toenemende gevoelens van frustratie te ontkomen.

Vraag: Dat kan ik aanvaarden. Maar wat ik niet kan aanvaarden is een schepper die zegt: Wanneer je het hier niet kunt maken hebben wij altijd nog wel een leerinstelling.... Ik dacht het meer als een geheel te zien, waarin alles er intrinsiek bij behoort.

Antwoord: Voor ons is het vooral een mogelijkheid tot leren die wij in de stof zien. Hoe het er vanuit de schepper uit ziet kan ik u natuurlijk niet zeggen. Wanneer ik op een praktische wijze probeer de relatie tussen stof en sferen uit te leggen, kan ik alleen maar stellen: voor ons in de geest ziet de stof eruit als een uitwijkmogelijkheid wanneer wij op een gegeven ogenblik in de geest niet verder meer kunnen. Dit is het enige wat ik op grond van besef en ervaring met zekerheid hiervan kan zeggen. Ik kan natuurlijk wel over dit alles verder gaan filosoferen en mij de vraag gaan stellen of de stoffelijke ervaringen voor het ego niet even noodzakelijk zijn en even belangrijk zijn dan al het andere. Maar weten doe ik dit niet. Ik kan ten hoogste stellen dat het niet onmogelijk is. Maar dat brengt ons op dit ogenblik niet verder naar ik vrees. Ik moet, zoals u, de toestand en het leven aanvaarden zoals het is voor mijn huidige vermogens en volgens mijn huidig besef. Op grond daarvan stel ik dat leven in de geest voor mij dermate bevredigend en groots is, vol van geluk ook, dat het voor mij onvoorstelbaar is, dat ik, zolang deze toestand voor mij in de geest blijft bestaan, ooit naar de wereld van de materie terug zou willen gaan om daar te incarneren. Kijk ik rond mij dan zie ik nergens een verplicht bestaan tot incarnatie, zij het in de vorm van een dwang door machten of een wetmatigheid. Zover ik kan overzien, gaan wij alleen wanneer er een toestand is waarbij wij ons bestaan in de sferen niet meer aanvaarden kunnen over tot een zoeken van een levensmogelijkheid in de stof. Er is dan ten hoogste sprake van een innerlijke dwang. Ik meen het als volgt te mogen stellen: De geest is de totaliteit van de scheppende gedachte, die zichzelf eerst volledig zal leren kennen wanneer zij geconfronteerd wordt met de voltrokken scheppende gedachten van een ander, i.c. waarschijnlijk de Al-schepper en zich dan ook eerst hierdoor zowel van eigen mogelijkheden als beperkingen bewust zal kunnen worden.

Maar dat is alweer filosofie. Ik dacht dat dit mogelijkwijze de zin van de tweeledigheid stof-geest zou kunnen zijn. Maar wanneer ik eerlijk wil blijven moet ik daarnaast stellen dat incarneren in de stof volgens mijn beste weten ten hoogste voort kan komen uit een geestelijk taakbesef dat t.a.v. anderen in een stoffelijke omgeving het beste volbracht zal kunnen worden dan gewoonlijk eerder een wegvlugten uit eigen onvermogen naar een situatie waarbij men geconfronteerd wordt met een reeks situaties en vormen die door eigen denken niet kunnen worden gevarieerd, zodat men tot een nieuw besef komt van eigen bestaan en zo tot een grotere continuïteit in eigen bewust geestelijk bestaan.

Vraag: Je bent als mens voortdurend bezig met je lichaam, dat zijn eisen stelt. Mis je dit wanneer je overgaat en hoe vul je dit in de geest op?

Antwoord: Je mist na de overgang je lichaam in feite geheel niet. Je denkt wel langere tijd nog dat je het nog hebt. Wanneer je ziet dat iemand die oud is geworden overgaat, dan zegt deze niet opeens: nu ben ik geest en heb geen lichaam meer. Zo iemand zegt eerder: hé, ik heb geen last meer van mijn reumatiek, ik heb weer mijn eigen tanden in de mond. Dat is, ik kan het u met de hand op het hart verzekeren, in dergelijke gevallen steeds weer de eerste reactie.

Vraag: Dus ik ben opeens 70 jaar jonger?

Antwoord: Dat niet bepaald. Het typische is wel, dat na enige tijd eenieder zich in zomerland uitbeeldt met de gestalte die hij droeg gedurende de periode dat hij naar eigen gevoel op aarde het gelukkigste was. Langzaam maar zeker ga je beseffen dat die gestalte niet belangrijk meer is, zodat je steeds minder aan een lichaam denkt. Uw lichaam vraagt natuurlijk voortdurend aandacht. In de geest is dit niet het geval en wordt het steeds meer een ik-uitdrukking. Het is eenvoudig de voorstelling die ik van mijzelf heb waardoor ik ook een bepaalde gestalte aanneem.

Je kunt niet zeggen dat je daarmee iets doet. De gestalte en het belichaamd willen denken verdwijnt eenvoudig langzaam maar zeker omdat andere delen van het ik je volledige concentratie opeisen. Belangrijk is in de geest steeds meer het beleven van de wereld om je heen, het contact tussen de wereld buiten het ik en alles wat in jezelf steeds meer bewust ontstaat, het doordenken van de ervaringen die je doormaakt, gevoelservaringen die je gewoonlijk in het begin voor jezelf probeert te concretiseren door ze in beelden te gieten. Je kunt niet zeggen dat je bewust dit lichaam kwijtraakt. Aan de andere kant is het voor u in de stof goed dat u een lichaam hebt. Want een lichaam is een reeks mogelijkheden, maar gelijktijdig een reeks van beperkingen. Overigens is er niets in de geest wat je op aarde lichamelijk wel en middels je voorstellingsvermogen geestelijk nu niet zou kunnen doen. Wel is het zo dat je in de stof beperkingen ondergaat door het lichaam die in de geest niet zouden bestaan voor je, zodat je tot een relatieve waardebepaling komt van al datgene wat je beleeft en zich in je afspeelt. Ik denk dat dit de grote betekenis van het lichaam is.

Vraag: De minder gelukkige stoffelijke aspecten blijven die je hinderen of vergaan die?

Antwoord: Dat is sterk afhankelijk van de wijze waarop je in een gestalte jezelf herkent. Een van onze broeders was tijdens zijn leven een gebochelde. Het duurde een hele tijd voor hij dit aspect van zijn persoonlijkheid ook maar verminderde. Voor zijn totale beleving was deze gestalte van een zo grote betekenis geweest dat hij daarvan eenvoudig geen afstand kon doen. Voor hem was die misvorming een deel van zijn ego. Toch blijkt dat naarmate bij u de tijd en bij hem de ontwikkeling verder gaat, langzaam maar zeker dit aspect van de stoffelijke vorm steeds minder op de voorgrond treedt. Inderdaad, ik spreek over broeder Henri. Vroeger kwam hij zeer duidelijk kenbaar als gebochelde door, nu ziet men dit geheel niet meer. Kennelijk is het dus voor hem nu niet meer belangrijk juist dit aspect van zijn vroegere stoffelijke vorm nadrukkelijk uit te beelden. Langzaam gaat een dergelijk lichamelijk aspect dus wel verloren. Maar er zijn ook lichamelijk minder gunstig geaccepteerde mensen die geleerd hebben hierop niet meer te letten en zichzelf dus als gewoon te beschouwen. Deze zullen daarvan reeds onmiddellijk na de dood geen last meer hebben, daar de misvorming of lichamelijke fout voor hen geen integrerend deel van het ik-beeld meer betekent. Mensen die zich door zelfbeklag of op een andere wijze aan een afwijkend stoffelijk aspect hebben vastgeklampt zullen dit in de geest nog lange tijd blijven uitbeelden en ervaren. Maar zelfs bij hen gaat dit op den duur teloor.

Vraag: Hoe zal een mens die harmonisch, maar zuiver materialistisch is, de overgang voelen?

Antwoord: Die voelt zich snel aangenaam. Hij heeft wel materialistisch gedacht maar wordt geconfronteerd met zomerland. En wat is zomerland? Zomerland is een ideaal-constructie, opgebouwd uit de dierbare herinneringen van overgeganen. Hij ziet dus een wereld die voor hem aanvaardbaar is maar heeft daardoor wel moeite aan zijn eigen dood te geloven. In zijn contact met anderen zal hij echter hun gestalten en uitingen zonder meer aanvaarden omdat hij niet, zoals vele gelovigen, belast is met een vaste voorstelling omtrent de gedaanten van geesten en dus ook geen demonen vreest in hen die hem in menselijke gedaante aanspreken en proberen te helpen. Hij zal gemakkelijk contact maken met anderen. Aannemende dat de persoon werkelijk harmonisch is in zichzelf, zal hij zich wel enige tijd verwonderen over zijn voortbestaan, daarna zich hierover gaan verheugen het loopt dus van: verrek tot hé, wat fijn! Daar een materialist, zal men zich, gewend zijnde te werken met feiten, al snel kunnen inpassen in de geestelijke werelden en als vanzelf de waarden achter de vorm gaan beseffen. Voor een innerlijk harmonisch materialist is dit dus een geleidelijk en zeker niet pijnlijk proces.

Een niet harmonische materialist zal het zeker moeilijker krijgen. Een mens die gewoonlijk zijn leven lang heeft geworsteld om de wereld en de dingen te veranderen, zal in de geestelijke wereld alleen door zijn besef voor zich zijn wereld in uiterlijkheid veranderen. Hij heeft dan niets meer te doen. Daar voor vele materialisten het bereiken of veranderen van iets op zich belangrijker is dan het uiteindelijk bereiken of volbrengen van een verandering, is dit een grote tegenslag. Zij vluchten daarvoor vaak weg. Maar ook dit zal op den duur voorbijgaan: wanneer zij zien dat zij niets kunnen veranderen, terwijl hun wereld steeds weer aan hun ideaalbeeld schijnt te beantwoorden, beseffen zij op den duur dat het niet nodig is iets te doen of iets te veranderen. Waardoor zij zelf zover veranderen dat zij een nieuwe relatie vinden met de geestelijke wereld. Hun ontwikkeling speelt zich gewoonlijk af in laag zomerland maar het besef van de geestelijke werkelijkheid, die in menselijke termen emotie en abstractie is, neemt toe en maakt vervulling en innerlijke vrede ook voor dezen op den duur bereikbaar.

Vraag: Onderzoek van de materie kan ook belangrijk zijn zonder dat je daarbij je eigen relatie als alleen stoffelijk stelt?

Antwoord: Wanneer u overgaat stelt u uw eigen relatie. Er is geen andere mogelijkheid, omdat de gehele wereld die u kunt beleven, begrijpen en aanvaarden, gebaseerd is op de inhouden van uw bewustzijn plus uw gevoelswereld. Er zijn echter - zo wil ik hier wel constateren - vele zich noemende materialisten, die, wanneer wij hun onderbewustzijn en drijfveren verder onderzoeken, allesbehalve echte materialisten zijn ook al zal de wereld dit niet beseffen. Voor veel mensen is het materialisme niets anders dan een vlucht voor het mysticisme, dat zij diep in zich voor anderen en zichzelf trachten te verbergen. In een dergelijk geval zal deze mystiek natuurlijk een hoofdrol gaan spelen na de dood en zal de ontwikkeling nog weer anders kunnen verlopen.

Vraag: U stelt, dat de geestelijke wereld een voorstellingswereld is. Geldt dit ook niet voor onze materiële wereld?

Antwoord: U hebt gelijk. Ik sta dan ook enigszins gecorrigeerd. Niet geheel. Want ik ben uitgegaan van uw wereld als een werkelijkheid. In feite is de stoffelijke wereld waarin de mens leeft een werkelijkheid die echter in haar wezen zelden beseft wordt omdat zij voortdurend door interpretaties vanuit de persoon of de mensheid dermate vervalst wordt, dat zij een schijnwezen wordt waarin de feitelijke werkelijkheid van het bestaan voortdurend verhuld wordt. Iets dergelijks kan natuurlijk evenzeer gelden voor zomerland of welke sfeer dan ook. U zal echter wel weten, dat wij, zelfs op aarde, soms opeens iets gaan beseffen waardoor ons waanbeeld iets dichterbij de werkelijkheid komt te liggen.

Nu is alles wat in de gedachtewerelden leeft vrijer maar gelijktijdig ook omvattender in zijn mogelijkheden dan de materiele wereld ooit zal toelaten. De wereld van de materie is gebouwd op een reeks van algemeen aangenomen stellingen die de basis vormen van de waanwereld.

Hierdoor belet de mens zichzelf steeds weer de werkelijkheid te ervaren zelfs wanneer zij onmiskenbaar voor hem op zou treden. In de geest is de existentie gebaseerd op het toetsen van eigen ervaring buiten de grenzen van eigen wezen. Bereikt men dit niet dan is men ongelukkig, leeft men in de duisternis. Volgens mij kom je als geest daardoor sneller tot een pogen het bestaan meer objectief te beleven dan op aarde bereikbaar lijkt. Op aarde is objectiviteit niet goed mogelijk omdat elk waarheidsbesef dermate interpretatief is, dat je - in je behoefte tot contact met anderen - je wel vast moet blijven houden aan algemeen geldende stellingen en verklaringen. Hierdoor kom je, alleen reeds uit behoefte deel te zijn van de mensheid steeds weer tot het verwerpen van kenbare delen van de werkelijkheid rond je. Ik meen dat een dergelijke drang bij de geest in veel mindere mate aanwezig is. Maar ergens heeft u gelijk: Elke wereld waarin wij leven wordt voor ons bepaald door onze voorstelling daarvan en de feiten van die wereld zullen door ons steeds weer worden aangepast aan onze referentiemogelijkheden, dus de ervaringen, maar ook aangenomen waarheden die wij in ons dragen.

Vraag: Is dan overgaan ook niet eerder een trillingsverschijnsel of zoiets dat wij niet goed begrijpen, zodat de dood niet werkelijk bestaat?

Antwoord: Het klinkt leuk en in abstracto geredeneerd is dit denkbaar waar. Maar wij leven niet abstract. Ons eigen wezen is door zijn emoties, gevoeligheden, beperkingen nu eenmaal gebonden aan een normbesef. Een normbesef dat mogelijk alleen in ons bestaat, maar dat o.m. voor alle mensen een scheiding inhoudt tussen verschillende werelden. Een dergelijke scheiding is niet werkelijk wanneer wij uit proberen te gaan van de kosmische energie. Maar voor ons bestaat zij voorlopig als een werkelijkheid.

Niet omdat dit kosmisch waar is maar omdat voor ons de dood feitelijk betekent dat er iets wegvalt en een andere wereld ontstaat. Vanuit het werkelijke ik is hier alleen maar sprake van een verandering van besef. Maar de scheiding bestaat voor ons nog steeds wat wij ook redeneren. Dood is, zover het de materie betreft, voor mens en geest een soort eenrichtingsverkeer. Ik ben bereid toe te geven dat je theoretisch de zaak anders kunt benaderen. Maar indien onze beschouwing omtrent de relatie tussen stofwereld en hiernamaals voor een mens enige betekenis wil hebben, zullen wij, naar ik meen, er goed aan doen uit te blijven gaan van die punten die voor ons alsnog werkelijkheid schijnen te zijn. Dit terwijl wij toegeven dat de juistheid en waarheid van ons beleven maar vraagwaardig is wanneer wij uit proberen te gaan van de kosmos, maar gelijktijdig stellende, dat wij die de kosmische waarden niet in hun geheel kunnen overzien, begrijpen en verwerken, zullen moeten werken met de mogelijkheden en middelen die ons op dit ogenblik ten dienste staan.

Vraag: Dus het gehele proces is uiteindelijk een steeds groter wordende bewustzijnsverruiming?

Antwoord: Vanuit ons standpunt: ja. Maar uitdrukkelijk alleen vanuit ons standpunt, waarmee ik eenieder bedoel die een dergelijke stelling poneert. Ik probeer zo juist en exact mogelijk te antwoorden, maar zoals u zult bemerkt hebben is dit vaak heel moeilijk, vooral wanneer de vragen overal los gaan komen. Laat mij proberen ten laatste nog het een en ander over die verhoudingen te zeggen. Wat hier een pond is en wat hier een kilo is, zal op de maan anders zijn wanneer wij uitgaan van gewicht. Gaan wij uit van de verhouding tussen deze begrippen dan zal deze ongewijzigd blijven.

Voor de relatie tussen de werelden van de geest en die van de stof geldt m.i. hetzelfde: Wij kunnen niet zeggen dat de waarde in gewicht of duur gelijk blijft. Wel kunnen wij zeggen dat in welke wereld wij ook bestaan, de verhouding tussen waarden voor ons gelijk blijft. Er zijn vreemde zaken. Neem bv. de tijdverhouding tussen zomerland en uw wereld. Wij hebben te maken met verschillen in tijd beleven voor de massa. Maar in beide gevallen wordt het tijdsbesef nog door een gemeenschappelijke noemer bepaald en is het dus niet alleen een kwestie van eigen ervaring zoals in minder vormbehoudende geestelijke werelden het geval is. Dan zal de tijd van zomerland t.a.v. de tijd in uw wereld soms een tijdelijke versnelling tonen in verhouding soms ook een tijdelijke traagheid. Het totale tijdsverloop is dan ook tussen beide werelden

ongeveer gelijk ofschoon het aantal momenten van besef van ogenblik tot ogenblik anders kan liggen. Het werken van een begrip is altijd weer sterk afhankelijk van omstandigheden die door je eigen wereld bepaald kunnen worden, of wanneer je reeds een persoonlijke tijd kent, van je eigen ogenblikkelijke toestand. Kortom: onze werelden verschillen steeds weer van waarde. Het gewicht van de dingen verandert. Maar de verhoudingen blijven ongeveer gelijk.

Mensen kennen die persoonlijke tijd ook wel, maar kunnen die bewust niet meer volgen omdat de gedachtegangen zich te snel voor hun bewustzijn in de stof voltrekken. Zij beseffen dan alleen het eindresultaat van een dergelijk proces en zullen dit vaak intuïtie noemen. Het geformaliseerd tijdsbesef dat de klok en de draaiing van de aarde tot stand brengen onder de mensen versluieren echter de werkelijke gebeurtenissen zelfs nog sterker, omdat men meent dat reactie gelijk is aan tijd. Wat slechts zelden geheel waar is. Indien ik persoonlijk de relatie tussen onze werelden zou moeten uitdrukken in dit verband, zou ik willen stellen dat de verschillen eerder een kwestie zijn van ervaring, dus persoonlijk, dan van een onveranderlijke werkelijkheid. Mensen denken aan een overgaan naar een lichtende wereld als een promotie, terwijl duister degradatie zou betekenen. In feite hebben wij alleen te maken met een continuïteit die voor ons bewustzijn op andere wijze kenbaar wordt. De waarde die delen van onze besepte wereld voor ons zullen hebben worden bovendien bepaald door 't standpunt dat wij zelf op dat ogenblik innemen. Onze waardering zal dan ook sterk verschillen, omdat u in de stof en ik in de geest leef. Maar de feiten blijven gelijk. Mogelijk zou ik tenslotte het best als volgt kunnen formuleren: De relatie tussen aards bestaan en geestelijk bestaan is in wezen een vorm van besef. Het besef dat je op aarde bezit zal in de geest bepalend zijn voor de wereld waarin je leeft, terwijl het besef dat je als geest bezit, bepalend zal zijn voor de wijze waarop je je in de materie manifesteert.

Wij zijn niet zover van elkaar gescheiden als het ons toeschijnt. In feite staan wij zeer dicht bij elkaar, maar ons onvermogen deze gelijkheid van wezen voortdurend te beseffen brengt ons ertoe door eigen bewustzijn te leven in werelden die schijnbaar zeer sterk van elkaar verwijderd zijn en die schijnbaar geheel verschillende mogelijkheden en waarden bezitten. Wie op aarde leeft zal datgene wat hij door dit leven werkelijk is geworden - en niet alleen wat hij beredeneert te zijn - in de geest eveneens waarmaken. Een geest kan op aarde nooit iets anders waarmaken dan datgene wat hij als geestelijke persoonlijkheid reeds is. Maar door zijn ervaren van hetgeen hij is zal hij vaak bewuster dan een mens kunnen reageren op alles wat hij ontmoet.

Het is wat wreed om te stellen dat de aarde alleen maar het fröbelklasje is van een geestelijke leerschool ofschoon er op elk terrein op aarde heel wat af gefröbeld wordt. Vanuit mijn standpunt lijkt het er soms toch wel op. Eén ding echter weet ik zeker: Wat u ook bent, gelooft, of denkt, wanneer voor u het ogenblik komt dat u doodgaat zult u verder leven. U zult dan niet opeens geheel veranderen noch opeens een hemel of hel binnen gaan. U zult doodgewoon geconfronteerd worden met hetgeen u zelf bent. De wijze waarop u die confrontatie verwerkt zal bepalend zijn voor uw geestelijk bestaan in de periode na de dood. Ik weet zeker dat al wat er op aarde gebeurt deel uitmaakt van datgene wat wij in de geest zijn. Wij kunnen ons niet los maken van uw wereld want deze is deel van onze wording en ons bewustzijn, onze persoonlijkheid. Al wat er op aarde gebeurt, alles wat zich afspeelt in de mensen, moet ergens een weerspiegeling vinden in dat wat je als geest bent. Wij zijn met elkaar verbonden. Over het waarom daarvan kun je hoogstens wat filosoferen. Maar dat het zo is zal mens en geest steeds weer moeten ervaren. Waar onze werelden zozeer overvloeien in elkaar, waar het inhoud en betekenis van het bestaan betreft zou ik nog willen stellen: de relatie tussen aarde en hiernamaals is de relatie tussen de uitingen van een wereld, alsof het verschillende woorden zijn, gesproken door een en dezelfde stem.

Dank u voor uw aandacht.

WAT IS HET ESSENTIËLE IN HET FEIT VAN EEN HEELAL?

Goedenavond, vrienden.

Ik moet u de gelegenheid geven alsnog vragen te stellen - of zo u dit wenst- een tweede onderwerp op te geven.

Reactie: Wat is het essentiële in het feit van een heelal?

Antwoord: Wij moeten hierbij uitgaan van de oerkracht. De basis van alle bestaan is energie, vermogen. Dit vermogen kan zich op vele verschillende wijzen manifesteren. Over het algemeen betekent dit, vergelijkend sprekende, dat een schijn van ruimte wordt geschapen waarin vele afzonderlijke vormen van kracht of velden t.a.v. elkaar reageren. Het lijkt erop dat materie in eerste aanleg ontstaat dáár waar verschillende krachten elkaar kruisen. Hierdoor ontstaat een klein krachtveldje dat onafhankelijk verder kan bestaan en buiten zich bovendien weer een soort eigen veld voortbrengt. Door dit laatste kan een binding met vergelijkbare velden ontstaan. Het resultaat hiervan is materie. Deze stelling is niet geheel en feitelijk juist, maar een vergelijkende benadering. De werkelijke verklaring zou ons te ver voeren naar ik vrees. Materie kan beïnvloed worden door een anders geaard veld dat informatie in zich opneemt en ego genoemd kan worden.

Omgekeerd zal dit ego worden beïnvloed door de krachten die tezamen de materie vormen. Materie zowel als ego kunnen echter ook afzonderlijk bestaan. Op het ogenblik dat er geen verschil van potentiaal meer bestaat tussen deze verschillende vormen van kracht, valt het geheel van alle verschijnselen weg, waarbij het ego in zijn kenbare vorm evengoed onkenbaar wordt als alle materie. Wat daarbuiten bestaat is voor ons een kwestie van veronderstellingen en alsnog onbewijsbaar. Zo wij echter stellen dat de relatie tussen een ego en materie ontstaat daar beiden voortkomen uit dezelfde kracht en gebonden zijn aan dezelfde wetten van potentieverschil voor kenbaarheid lijkt mij dit juist. Indien wij gevangen zijn binnen een bepaalde ruimte zo zullen onze bewegingen binnen die ruimte weliswaar vrij kunnen zijn, maar de ruimte van beweging bepaalt toch wel degelijk onze mogelijkheden. Indien wij gevangen zijn binnen de beperking die materie als een soort veld voor een ik betekent, dan is daarmee het eigen werkingsbereik van het ik veranderd en zijn de aan dit ik inherente mogelijkheden deels uitgeschakeld. Eerst wanneer de werking van de kracht ego niet meer gebonden is aan, of afhankelijk is van de kracht in de materie, zal dit ik weer een grotere vrijheid kennen en - mits volledig gerealiseerd - zal die vrijheid dan ook wel een volledige bewustwording in kunnen houden. Je vraagt je echter af of die volledige bewustwording dan niet gelijktijdig 'n vertrek betekent uit de wereld van wisselende verschijnselen, krachten en bindingen naar een wereld waarin continu besef kan bestaan zonder uitingen. Indien men dit eeuwigheid zou noemen, betekent het dat eeuwigheid een wereld is van volledig gelijk geworden of gelijk zijnde potentialen waarin geen verandering meer plaats vindt, geen verschijnselen of uitwisseling van energie meer is. Eeuwigheid zou dan de verenigende waarde zijn van stof en geest, een wereld zonder verschijnselen, waarin het ik het besef van alle mogelijkheden bezitten kan, die in het niet werkzame of verschijnselen brengende geheel gelegen zijn.

Beantwoord dit enigszins uw vraag? (Ja)

Vraag: Ook planeten hebben besef en bewustzijn. Is dit anders dan ons besef, anders dan de relatie aarde – sferen?

Antwoord: Ik meen dat menselijk gezien de relatie met de sferen dermate gevoelsmatig is, dat zij moeilijk in termen van besef zal worden uitgedrukt. Maar zo er een planeet bezielde is - wat wij kunnen aannemen - zal haar besef t.a.v. eigen bestaan evenzeer als bij de mens bepalend zijn voor de mogelijkheid sferen en totaliteit aan te voelen. De betekenis van de sfeer en haar mogelijkheden zal eveneens, zoals bij de mens, door de inhoud van eigen persoonlijkheid worden bepaald. Is dit voldoende?

Vraag: Wanneer er geen uitwisseling van energie optreedt, wat is er dan nog wel?

Antwoord: Wanneer entropie optreedt is het geheel van de verschijnselen niet meer existent. Het geheel van de werelden die wij kennen en beleven is echter gebaseerd op het voortdurend bestaan van verschillen in energiegehalte, waardoor steeds weer kracht van het ene punt naar het andere zal kunnen vloeien en de vorm van die energie t.a.v. ons wezen van vorm zal kunnen veranderen. Want hierop berusten alle verschijnselen waardoor wij ons bestaan in de huidige vorm kunnen beseffen. Op het ogenblik dat er entropie optreedt zal dit alles niet meer bestaan. Voor ons is besef een reeks van tegenstellingen binnen en buiten het ik, die in een voortdurende confrontatie een wereldbeeld ten gevolg kan hebben. Toch blijft denkbaar dat een bewustzijn op andere wijze dan door wisselende potentialen kan bestaan. Alleen is dit bewustzijn voor ons niet meer denkbaar en in onze termen niet uitdrukbaar. Ik neem aan dat waar entropie optreedt en de verschijnselen wegvallen, een sterk, maar in zich besloten ik niet-actief zal kunnen blijven voortbestaan, ja, zelfs niet zich bewust kan zijn van zichzelf en eigen inhouden.

Ik wil een uitspraak van Koning Ashoka aanhalen: Wanneer de nacht van Brahman komt - het uitdoven van alle verschijnselen - zo blijft de sterke zich bewust. Hij weet dat hij is en kent in zich de wereld die geweest is. Hij zal beslissen: Zal ik ingaan tot het duister? Maar zo hij tot zichzelf zegt: er zij licht, zal de kracht van hem uitgaan waardoor er weer licht zal zijn en de dag van Brahman aanbreekt. Dit ik zal men dan Brahma noemen. Mogelijk is dit wel het beste wat ik op het door u gestelde probleem kan antwoorden.

Vraag: Bedoelt u een overgaan van materie in antimaterie?

Antwoord: Materie en antimaterie zijn beide gelijkwaardige bestaansvormen met een andere binding. Zij kunnen beiden alleen bestaan binnen het kader van een en dezelfde materiele veldverhouding. Antimaterie bestaat dus ook nu in uw materieel heelal. De materie verandert niet van geaardheid wanneer entropie optreedt, maar houdt op kenbaar te bestaan omdat de krachten die eens die materie kenbaar maakten en deden inwerken op die materie wegvallen. Uiteindelijk zullen zelfs de kleinste materiedelen hun lading aan de omgeving afgeven en zo een algehele ladingsgelijkheid met de omgeving tot stand brengen. Een uitzondering is alleen mogelijk waar wij aan dergelijke kleinste delen een eigen volitie zouden toeschrijven, wat onjuist lijkt. De krachten blijven aanwezig maar zijn niet kenbaar, zodat een enkele verstoring van evenwicht weer zijnsprocessen tot stand kan brengen.

Vraag: Zijn lagere sferen alleen materieel duister of lager?

Antwoord: Materieel lager zou mogelijk betekenen: een beperking van ik besef. Spreek je van duistere sferen of lagere sferen in geestelijke zin, dan heb je het volgens mij echter over bewustzijnsvernauwingen in de geest, die na het verlaten van de materie voor het ego reëel worden. Een lagere sfeer zal lager zijn, naarmate het besef van een mens meer contacten met het bestaande afwijst. De term lager lijkt mij dan ook gekozen omdat zij een beperking van levensbereik inhoudt, niet om ligging aan te geven in dimensie of een wezenlijk verschil aan te geven t.a.v. de bewustzijnstoestanden die wij hogere werelden of sferen plegen te noemen.

Vraag: Maar uit die toestand van geen energie kan toch weer een heelal ontstaan?

Antwoord: Toestand van niet kenbare energie. Er zijn geen potentiaalverschillen meer, dus geen verschijnselen, maar de potentiële energie blijft nog steeds gelijk. Breng een enkele verstoring van het bestaande evenwicht tot stand en er zullen weer krachtstromen ontstaan, z.g. velden, die bij een snijden van elkaar materiedeeltjes doen ontstaan. De deeltjes worden tot elkaar aangetrokken. Wanneer genoeg ongebonden deeltjes bijeen zijn ontstaat een soort kritische massa, waarbij warmte ontstaat en binding. De onderlinge bewegelijkheid van gebonden deeltjes neemt toe, er ontstaat licht - i.c. straling. Het eindresultaat doet denken aan een explosie, waarbij het geheel van de actief geworden materie in een wervelende beweging geraakt, grote energieverschillen op gaan treden en op den duur sterrenmassa's ontstaan. Deze massa's krijgen een kernverdichting, waardoor de sterrenenergie zichzelf in stand kan houden door een wisselwerking plus omzetting tussen kern onder hoge druk en atmosfeer met hoge temperatuur. Delen van die atmosfeer kunnen door onderlinge aantrekking tussen elkaar passerende sterren, explosie van sterren e.d. afzonderlijk gaan bestaan, komen meestal in omloop rond sterren en vormen daar dan planeten. Waarmee je weer een heelal hebt.

Vraag: Kent u een ander woord voor entropie?

Antwoord: Absolute gelijkheid van kracht en daardoor absolute rust.

Vraag: Is in deze tijd een grotere bewustzijnsverruiming mogelijk door een juistere openstelling voor krachten van buitenaf?

Antwoord: Ik ben geneigd dit ontkennend te beantwoorden, daar het je openstellen op zich in feite passief is, althans zoals u dit stelt. Ik meen dat bewustwording alleen dan ontstaat wanneer er sprake is van een actieve wisselwerking tussen ik en invloeden van buitenaf, waardoor zowel een nadere definitie van het ik als van het andere tot stand wordt gebracht. Waar dit gebeurt door iets, wat u mogelijk met het woord openstelling aan wilt duiden, betekent inderdaad in deze tijd een grotere mogelijkheid tot verruiming van bewustzijn en een meer omvattend begrip voor ik en wereld. Dit impliceert echter gelijktijdig een wegvallen van een groot deel van het mentaal normbesef dat op dit moment althans de menselijke maatschappij grotendeels beheerst. Dit impliceert dat een nieuwe normering door het ik dan gevonden moet worden, waardoor de eigen relatie tot de wereld juist kan worden uitgedrukt, waarbij men gelijktijdig komt tot een optimale uitleving van al het innerlijk als juist ervaren.

Vraag: Is dit een creatief proces, waarbij de geest op het gebeuren vooruit kan lopen. Ik denk bv. dat Edison in het jaar 1000 een geest was, die zich reeds op zijn uitvindingen voorbereide.... Of is dit onjuist?

Antwoord: Met uw laatste woorden drukt u mijn mening verbluffend juist uit. De geest zal geen uitvindingen prepareren om de doodeenvoudige reden dat in de wereld van de geest elke uitvinding een gelijktijdige beleving in zou moeten houden. Wel ontstaat in de geest soms een besef voor eigen bereikingsmogelijkheid. Of dit nu zeer empirisch wordt benaderd - u noemde Edison - of op een andere wijze doet verder weinig ter zake. Belangrijk is het ontstaan van een besef in de geest, overgebracht naar het menselijk bestaan, dat alle voorstelling binnen het ik in zekere mate ook voor verwezenlijking buiten dit ik vatbaar moet zijn. Maar vanuit de geest kan een dergelijke erkenning bij incarnatie eveneens voeren tot filosofie, kunst enz. Techniek wordt dan ook een vorm van kunst, want de eminente technicus is een kunstenaar die door zijn begrip van mogelijkheden en de erkende wetten van de natuur de door anderen niet vermoede mogelijkheid doet ontstaan.

Vraag: Wat gebeurt er met dieren na de overgang?

Antwoord: Wat anders dan met mensen? De mens is een dier en een dier kan het menselijke benaderen op het ogenblik dat het niet slechts vanuit zichzelf de wereld beziet, maar ook gaat begrijpen hoe het zelf te midden van die wereld functioneert. Wat bij het dier gewoonlijk een emotioneel proces is en gebaseerd is op het beminnen van iets anders of erkennen als belangrijker dan eigen ego. Wanneer een dier zich aan een mens of functie hecht - leiden van een kudde of roedel bv. - is het zeer wel mogelijk dat hierdoor een ik-besef ontstaat dat het menselijk normale benadert. Dit impliceert dus een bewustere existentie na de dood en veelal bovendien een verdergaand geestelijk proces van ontwikkeling, voor van hernieuwde incarnatie sprake zal zijn. Maar ook dieren leven voort, zij het in een beperktere besefswereld die een sneller inslapen in de sferen en zich opnieuw in de stof incarneren bevordert.

U stelt deze vraag omdat u meent dat wij zo erg met onszelf alleen bezig zijn. Maar hebt u ooit een wezen ontmoet dat niet ergens met zichzelf bezig is? Het is n.l. inherent aan een persoonlijk bestaan: zodra een wezen zichzelf als ik-heid beseft, betreft het immers het geheel van de wereld op zichzelf? Elk wezen dat een ik-besef heeft, is voor zichzelf het middelpunt van alle belevingen en eigenlijk dus ook van alle wereld. Zelfs alle altruïsme is niet veel meer dan een projectie van eigen gevoelens en reacties op anderen, zij het dat dit soms emotioneel, soms rationeel geschiedt.

Wanneer u dus stelt: wij zijn zozeer met onszelf bezig, dan stelt u in feite: ik leef, denk, besta. Want als u niet met uzelf bezig zou zijn, zou u zich af kunnen gaan vragen of u soms alleen maar een figuur bent in een droom van een ander. Maar wie dan nog even verder denkt zal zich afvragen of iemand anders dan hijzelf deze vreemde nachtmerrie, die leven heet, op deze wijze

zou kunnen voorstellen en de ontwikkelingen daarin op deze wijze zou kunnen scheppen. Vergeef mij de nachtmerrie. Dit is te hard gesteld. Laat ons daarvoor in de plaats zeggen: droombeeld.

Ik dank u voor uw aandacht.

Goedenavond.

d.d. 22 augustus 1975